

JEGYZŐKÖNYV

a Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság területén élő magyar nemzeti közösség különjogainak biztosításáról szóló egyezmény figyelemmel kísérésére összehívott Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság IX. üléséről

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság (a továbbiakban KVB) IX. ülése 2007. szeptember 21-én Ljubljanában zajlott. A magyar küldöttséget Gémesi Ferenc, Kisebbség-és Nemzetpolitikai Ügyek szakállamtikára, a szlovén delegációt Zorko Pelikán államtitkár, a Szlovén Köztársaság Kormánya Határon Túli Szlovénok Hivatalának vezetője, a KVB társelnökei vezették.

A KVB a Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság területén élő magyar nemzeti közösség különjogainak biztosításáról szóló Egyezmény (a továbbiakban Kisebbségvédelmi Egyezmény) alapelveit és rendelkezéseit szem előtt tartva a két országban élő magyar és szlovén kisebbség helyzetének időszerű kérdéseiről folytatott eszmecsere során egyetértett az alábbiakban:

1. A Magyar Köztársaság (a továbbiakban MK) területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság (a továbbiakban SZK) területén élő magyar nemzeti közösség, valamint a két kisebbség tagjai különjogainak biztosításáról szóló, a két ország között 1992-ben megkötött Kisebbségvédelmi Egyezmény magas szinten biztosítja a magyar, illetve a szlovén kisebbség közösség hagyományainak, kulturális értékeinek és történelmi örökségének megőrzését, és ezzel hozzájárul a nemzeti azonosságtudatuk kiteljesítéséhez.
2. A KVB egyetért abban, hogy a szlovéniai magyarok és a magyarországi szlovénok szülőföldön való fennmaradásának és boldogulásának biztosítása, helyzetének javítása az Európai Unió keretei között az eddigieknél is fokozottabb állami és önkormányzati szintű odafigyelést, és a Kisebbségvédelmi Egyezménybe foglalt elvek és célok maradéktalan érvényesítését, illetve végrehajtását teszi szükségessé.

3. A Felek a kétoldalú Egyezményből eredően ajánlásokat fogalmaztak meg Kormányaik számára, melyeket Jegyzőkönyvben rögzítettek, és javasolják, hogy az ajánlásokat – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – kormányhatározatban erősítsék meg, és tegyék azokat az egyes szaktárcák feladatává és kötelezettségévé.
4. Mindkét nemzetiség képviselői felhívják a KVB figyelmét arra, hogy az örvendetes eredmények ellenére a KVB korábbi ajánlásai egyes esetekben lassan, vagy egyáltalán nem valósultak meg.

A Vegyes Bizottság áttekintette a KVB korábbi ülésein elfogadott ajánlások teljesítését, az alábbiakat állapította meg:

Az általános kérdések terén

1. KVB megállapítja, hogy az Országos Szlovén Önkormányzatnak (a továbbiakban OSZÖ)¹ a magyar Kormány által nyújtott támogatás nem veszi figyelembe annak reális értékét, amely már öt éve nem növekedett. Üdvözli azonban a Radio Monošter működtetéséhez 2006-ban és 2007-ben pótlólag nyújtott költségvetési eszközök biztosítását.

A KVB üdvözli, hogy a szlovén kormány folyamatosan biztosít költségvetési eszközöket a muravidéki magyar nemzeti közösség számára, a vonatkozó jogszabályok következetes betartása mellett.²

2. KVB megállapítja, hogy az MK még nem hozta meg a nemzeti kisebbségek parlamenti képviselétéről szóló törvényt. Azonban figyelembe veszi, hogy megkezdődött a törvényi koncepció kidolgozása.
3. A KVB üdvözli a Vas Megyei Közgyűlés, a Zala megyei Közgyűlés és a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség között kialakult sikeres együttműködést, továbbá az OSZÖ³ és a Magyarországi Szlovénok Szövetsége (a továbbiakban: MSZSZ) hasonlóan jó együttműködését a határ

¹ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

² A jegyzőkönyv magyar nyelvű változatában az 1. és a 2. pontot az 1. pontba vonták össze. Emiatt a magyar nyelvű jegyzőkönyvben a sorszámozás eltér a szlovén nyelvű jegyzőkönyv sorszámozásától.

³ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

menti Lendava/Lendva, Murska Sobota, Kuzma, Gomji Petrovci, Šalovci, Puconci, Grad és Moravske Toplice önkormányzataival.

4. A KVB megállapítja, hogy bár létrejöttek a Murska Sobota – Szentgotthárd/Monošter közötti menetrendszerű autóbuszjárat beindításának műszaki feltételei, arra még mindeddig nem került sor.
5. A KVB üdvözli, hogy a Magyar-Szlovén-Horvát INTERREG III/A projektek keretében támogatást kapott a felsőszölnöki/Gornji Senik ivóvízhálózat bővítése és a kétvölgyi/Verica művelődési ház felújítása. A KVB üdvözli az MK Kormányának vállalását, hogy rövid időn belül dönt a Rába-vidék két szélső pontját, Felsőszölnököt/Gornji Senik és Kétvölgyet/Verica összekötő közút nyomvonaláról, és biztosítja az annak megvalósításához szükséges pénzeszközöket.⁴
6. A KVB megállapítja, hogy 2006-ban is folytatódott a szlovén kisebbségi pályázatoknak a Kisebbségekért Közalapítvány keretein belüli támogatása. Kiemelt támogatást kapott a szentgotthárdi Szlovén Kulturális és Információs Központot üzemeltető MSZSZ és Apátistvánfalva/Števanovci szlovén közössége.

Az oktatás terén

1. Az OSZÖ,⁵ a szlovén kisebbségi szervezetek és a nemzetiségi iskolák döntése alapján megkezdődött a kétnyelvű oktatás Rába-vidéken, a felsőszölnöki nemzetiségi általános iskolában.⁶
2. Magyarországon a települési önkormányzatok törvény által előírt kötelező feladata a közoktatás, és ezen belül a nemzetiségi oktatás fenntartása. Az intézmények fenntartásáról a települési önkormányzatok gondoskodnak. Ehhez a központi költségvetés normatív alapon támogatást biztosít. Az állami költségvetés a Rába-vidéki két nemzetiségi általános iskola működéséhez, valamint a szentgotthárdi gimnázium nemzetiségi programjának megvalósításához a normatívák mellett, rendelet alapján, további külön támogatást biztosít. 2006-ban ezekből a forrásokból sikerült fedeznie az

⁴ A jegyzőkönyv szlovén változatában a magyar változat 5. pontja 6-7. pontként szerepel.

⁵ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

⁶ A jegyzőkönyv szlovén változatában az apátistvánfalvi általános iskola is szerepel.

apátistvánfalvai általános iskola és a felsőszölnöki iskola működési költségeinek túlnyomó részét.

A KVB megállapítja, hogy a szentgotthárdi iskolafenntartó a szlovén nemzeti közösség előzetes egyetértése nélkül a szentgotthárdi gimnáziumban változtatott a szlovén nyelvtanítási ill. a nemzetiségi programon.

KVB szintén megállapítja, hogy mindkét Rába-vidéki nemzetiségi iskola⁷ fenntartója továbbra is komoly pénzügyi gondokkal küszködik.

3. A KVB üdvözli a Rába-vidéki kétnyelvű oktatáshoz szükséges szlovén nyelvi tanácsadó státusának rendezésével kapcsolatos szerződés aláírását, aki a jövőben az OSZÖ keretein belül tevékenykedik. Egyúttal megállapítja, hogy a finanszírozás már évek óta nem emelkedett.
4. A KVB megállapítja, hogy nem jött létre a nemzetiségi és a kétnyelvű oktatáshoz szükséges tankönyvek szakmai előkészítését és kiadását irányító bizottság.
5. A KVB megállapítja, hogy az MK Oktatási Oktatási és Kulturális Minisztériuma által kiírt pályázat eredményeképpen, a felsőszölnöki iskola rekonstrukciója befejeződött és az épület 2007 februárjában átadásra került.
6. A KVB megállapítja, hogy a nemzetiségi tankönyvek megújítása terén további intézkedésekre van szükség mindkét oldalon az illetékes minisztériumok részéről.
7. A KVB meglepéssel nyugtázza, hogy a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen a 2006/2007-es tanévtől, alapképzés keretében lehetőség nyílt szlovenisztikai tanulmányok folytatására, a Maribori Egyetem Bölcsészkarán pedig már folyik a magyar nyelv tanítása. Üdvözli, hogy a Nova Gorica-i Egyetem és 3 magyarországi egyetem között kibontakozott együttműködést.

⁷ A jegyzőkönyv szlovén nyelvű változatában „kétnyelvű oktatási program” szerint működő nemzetiségi iskolák szerepelnek.

A művelődés és a tájékoztatás terén

1. 2000 júniusában megkezdte működését a szlovén nyelven sugárzó, kisebbségi önkormányzati tulajdonban lévő szlovén *Radio Monošter* és napi egy órát sugároz. Műsoridejének bővítése folyamatban van. A magyarországi szlovén nyelvű rádióadás Felsőszölnök térségében történő vételi lehetőségének javítása érdekében sikerült biztosítani az osztrák illetékes intézmények hozzájárulását a 97,7 MHz frekvencia használatához. Így 2006-tól már ott is jól hallható.
2. A KVB megállapítja, hogy a Rába-vidéki szlovén művelődési intézmények felújításához és programjuk megvalósításához, a rendelkezésre állók mellett, további forrásokra van szükség.
3. A KVB üdvözli a munkabizottság létrejöttét, amelynek célja pozitív megoldás felkutatása a lendvai könyvtár⁸ és múzeum státusára.
4. A KVB üdvözli, hogy a MK 2006-ban növelte a *Porabje* című lap kiadásának támogatását, amely 2005 júliusától nem kéthetente, hanem hetenként jelenik meg, de a magyar fél támogatása a költségvetés csupán 60%-át teszi ki.⁹ Ezért az SZK továbbra is támogatja a *Porabje* lap kiadását. A lap személyi állományát a jelenlegi feladatmennyiség és a rendszeres finanszírozás mellett sürgősen meg kell erősíteni.

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság IX. ülésének
AJÁNLÁSAI

A KVB a következő ajánlásokat teszi a két kormány számára:

I. Elsőbbséget élvező ajánlások

1. A KVB javasolja a Kisebbségvédelmi Egyezmény rendelkezéseinek és a KVB ajánlásainak következetes megvalósítását a két nemzetiség helyzetének javítása érdekében.

⁸ A jegyzőkönyv szlovén változatában a lendvai könyvtár „valamint a nemzetiségi múzeum” szerepel.

⁹ A jegyzőkönyv szlovén változatában a 60% nem szerepel, ehelyett „a költségvetés egy részét” megfogalmazást használja.

A KVB javasolja, hogy a Kormányok ösztönözzék a vegyes lakosságú területek önkormányzatait, kisebbségi közösségeit, hogy pályázzanak EU-s forrásokra, s az azokhoz szükséges saját forrás biztosításához nyújtsanak segítséget az önkormányzatoknak és kisebbségi közösségeknek.

A KVB javasolja, hogy a SZK-ban az új közigazgatási egységek kialakítását szabályozó törvénycsomag vegye figyelembe az őshonos kisebbségek kivételezett helyzetét, és ne csorbítsa szerzett jogait.

2. A KKB szorgalmazza a magyar félnél, hogy az Egyezmény alapján, valamint a nemzeti jogszabályok és választási jog megreformálási folyamával összhangban tegye lehetővé, hogy a MK-ban élő szlovén kisebbség a következő választásokon megválaszthassa saját képviselőjét a MK Országgyűlésébe.¹⁰
3. A KVB szorgalmazza a MK kormányánál, vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy az OSZÖ további forrásokhoz jusson a többletfeladatok ellátásához.¹¹
4. A KVB olyan gazdasági programok bevezetését javasolja, amelyek a mindkét nemzeti közösség által lakott területen megoldja a foglalkoztatási, az infrastruktúra- és gazdaságfejlesztési nehézségeket. Mindkét Kormány serkentse a nemzetiségi közösségek által lakott régiók gazdasági és infrastruktúra fejlesztését, valamint közutak és vasutak építésével biztosítsa a közöttük és az országos központok közötti kapcsolatot az EU – INTERREG projektek révén is.
5. A KVB javasolja mindkét Kormánynak, hogy a Kisebbségvédelmi Egyezmény és az alkotmányos jogok értelmében tegyen meg mindent annak érdekében, hogy mindkét nemzetiségileg vegyesen lakott területen a kétnyelvűség a gyakorlatban is következetesen valósuljon meg.

A KVB üdvözlöi a két Fél kezdeményezését, hogy megállapodást készítsenek elő a kétnyelvű területeken a közigazgatásban dolgozók továbbképzésének szervezéséről.

¹⁰ A szlovén változat fordítása. A szerkesztők rendelkezésére álló hivatalos magyar változatban ez a pont olvashatatlan.

¹¹ A szlovén változat fordítása. A szerkesztők rendelkezésére álló hivatalos magyar változatban ez a pont olvashatatlan.

A KVB továbbá javasolja a MK Kormányának, hogy a kétnyelvű területen működő Rába-vidéki önkormányzatoknak nyújtson külön támogatást a kétnyelvűség gyakorlati érvényesítéséből eredő többletköltségeik finanszírozására.

6. A KVB javasolja a magyar Félnek, hogy mielőbb kezdje meg a Felsőszölnök és Kétyölgy zsáktelepülések közötti közút kiépítését. A szlovén Félnek pedig javasolja, hogy újítsa fel a Središče/Szerdahely és Prosenjakovci/Pártosfalva közötti utat.

A KVB üdvözli a két Kormányt a Rédic és Lendava/Lendva közötti vasúti összeköttetés visszaállításának megvalósítására tett erőfeszítéseit.

A KVB szintén ismételten javasolja, hogy a két fél illetékes halóságai tegyenek meg minden annak érdekében, hogy beindulhasson a Szentgotthárd-Murska Sobota közötti autóbusszjárat.

7. A KVB felhívja az érintett tárcákat, hogy a Rába-vidéki szlovén nemzetiségi iskolákban és a muravidéki kétnyelvű iskolákban továbbra is történjenek erőfeszítések az anyanyelvi oktatás minőségének javítására.
8. A KVB javasolja, hogy főként a Rába-vidéki iskolákban a szlovén nyelvoktatás minőségének javítása érdekében az iskolafenntartók vizsgálják meg egy szlovéniai pedagógiai asszisztens foglalkoztatásának lehetőségét.

A KVB szintén javasolja, hogy a szlovéniai óvónők időszakos Rába-vidéki szakmai látogatásai helyett az intézmények fenntartói vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy állandó óvónőasszisztent alkalmazzanak a Rába-vidéki óvodákban.

A KVB ajánlja a szentgotthárdi gimnáziumban a szlovén nemzetiségi oktatás visszaállítását, a magyar jogszabályoknak megfelelően és a szülők igénye szerint.

9. A KVB felhívja a magyar Felet, hogy kiemelten támogassa a szlovén nemzetiségi oktatási intézmények fenntartását és működését. Kiemelten támogassa a felsőszölnöki és az apátistvánfalvi oktatási intézmények zavartalan és folyamatos működését.

A KVB javasolja továbbá, a magyar Félnek, vizsgálja meg az apátistvánfalvai általános iskola felújításának lehetőségét, mérje fel az elérhető forrásokat, és ezeknek fényében dolgozza ki a felújítás menetrendjét.

10. A KVB javasolja, a jelenlegi tankönyvsorozat mielőbbi befejezését. A nemzetiségi és a kétnyelvű iskolák részére szükséges tankönyvek további szakmai előkészítéséről és kiadásáról közvetlenül a minisztériumok állapotodjanak meg.

A KVB javasolja, hogy az illetékes minisztériumok mérjék fel a kétnyelvű oktatáshoz szükséges magyarországi szlovén és szlovéniai magyar tankönyvek helyzetét, és dolgozzanak ki javaslatot a kérdés színvonalas megoldására.

11. A KVB javasolja a magyar Kormánynak, hogy – az egyetemi autonómia tiszteletben tartása mellett¹² – a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Szlovén Nyelv- és Irodalom Tanszékén vizsgálja meg a lehetőségét egy szlovén fordítói és tolmácsképző program beindításának.
12. A KVB ajánlja, hogy az illetékes tárcák – ugyancsak az egyetemi autonómia tiszteletben tartása mellett – mindkét országban támogassák a főiskolai intézményeket, hogy évente 5-6 nemzetiségi fiatal számára nyíljon lehetőség továbbtanulásra, illetve részképzésekre. A jelentkezési időpontok kitűzésében lehetőség szerint vegyék figyelembe a két ország között az érettségi időpontját illetően fennálló eltéréseket.
13. A KVB javasolja a magyar Kormánynak, hogy növelje a *Radio Monošter* támogatását a heti 24 órás működésre.
14. A KVB üdvözlöi, hogy a SZK Kormányja kiemelt figyelmet fordít a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség kulturális intézményeinek támogatására. Annak érdekében, hogy az intézmény regionális státust kapjon, a magyar és a szlovén Fél vizsgálja meg a lendvai Művelődési és Pro-

¹² A jegyzőkönyv szlovén változatában az egyetemi autonómia helyett „(...) a szak és az oktatók szakértelmének figyelembe vételével (...)” kifejezés szerepel.

móciós Központ további költségvetési¹³ támogatásának lehetőségét. Javasolja továbbá, hogy a Társalapítók közösen fogadják el a műsortervet.¹⁴

KVB szorgalmazza a MK kormányánál, hogy a muravidéki magyar kisebbségi intézményekkel egyeztetve, négy minőségi program finanszírozásával támogassa a színházi tevékenységet. A KVB javasolja a társalapítóknak, készítsenek közös javaslatot a SZK és a MK kormányának arra vonatkozóan, hogyan biztosítani a zavartalan működést.

15. A KVB javasolja mindkét kormánynak, hogy a Rába-vidéki szlovén nemzeti közösség néprajzi múzeuma kialakítása céljából, fogadjon el eszmei támogatói határozatot a felsőszölnöki plébánia épületének az OSZÖ részéről történő felvásárlásról.
16. A KVB felszólítja mindkét kormányt, közösen fogadjanak el intézkedéseket a domonkosfai / domanjševci középkori templom felújításával kapcsolatosan.¹⁵

II. Hosszú távú ajánlások¹⁶

1. A KVB ajánlja a Kisebbségvédelmi Egyezmény rendelkezéseinek és a KVB-ülések ajánlásainak következetes megvalósítását a két nemzeti közösség helyzetének javítása érdekében.
2. A KVB javasolja, hogy a magyar Fél mérje fel, miként növelheti a szentgotthárdi Szlovén Kulturális és Információs Központ programjainak megvalósítására fordított támogatását.
3. A KVB javasolja a magyar Kormánynak, hogy a Rába-vidéki szlovén nemzeti közösség művelődési házainak felújítását oly módon is támogassa, hogy segítségükre van színvonalas pályázatok elkészítésében, amelyekkel sikerrel pályázhatnak európai és hazai forrásokból elnyerhet.

¹³ A jegyzőkönyv szlovén változatában a „költségvetési támogatás” helyett „szubvenció” szó szerepel.

¹⁴ A jegyzőkönyv szlovén változata nevesíti az alapítókat, Lendva Községet és „a magyar nemzeti közösséget”.

¹⁵ A 15. és 16. pontok a szlovén változat fordításai. A szerkesztők rendelkezésére álló hivatalos magyar változatban ezek a pontok olvashatatlanok.

¹⁶ A jegyzőkönyv szlovén változata nem számozza meg itt az ajánlásokat.

4. A KVB javasolja a két kormánynak, hogy a kultúra és a kulturális örökség területén nyitott kérdések megvitatása érdekében még az idén találkozzanak az illetékes minisztériumok képviselői.
5. A KVB felhatalmazza a Társelnököket, hogy levélben felkérjék a Magyar Tudományos Akadémia és a Szlovén Tudományos és Művészeti Akadémiát, szervezzenek közös tudományos tanácskozást a magyarországi szlovén nemzeti közösség és a szlovéniai magyar nemzeti közösség társadalmi-gazdasági helyzetéről.
6. A KVB ismételten¹⁷ javasolja, hogy a MK, a SZK szentgotthárdi főkonzulátusának mintájára minél előbb nyissa meg lendvai főkonzulátusát.

A Felek megegyeztek abban, hogy következő ülésüket 2008 első felében Magyarországon tarják.

A Jegyzőkönyv két példányban készült, magyar és szlovén nyelven. Mindkét változat egyaránt hiteles.

Ljubljana, 2007. szeptember 21.

A Vegyes Bizottság
Magyar Tagozatának elnöke

A Vegyes Bizottság
Szlovén Tagozatának elnöke

¹⁷ A jegyzőkönyv szlovén változatában az „ismételten” szó nem szerepel.